

Kihívások a mezőgazdasági biodiverzitás fenntartásában

Az agráriumhoz kötődő környezeti, természeti erőforrásaink helyzete

Tóth Péter

programvezető

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

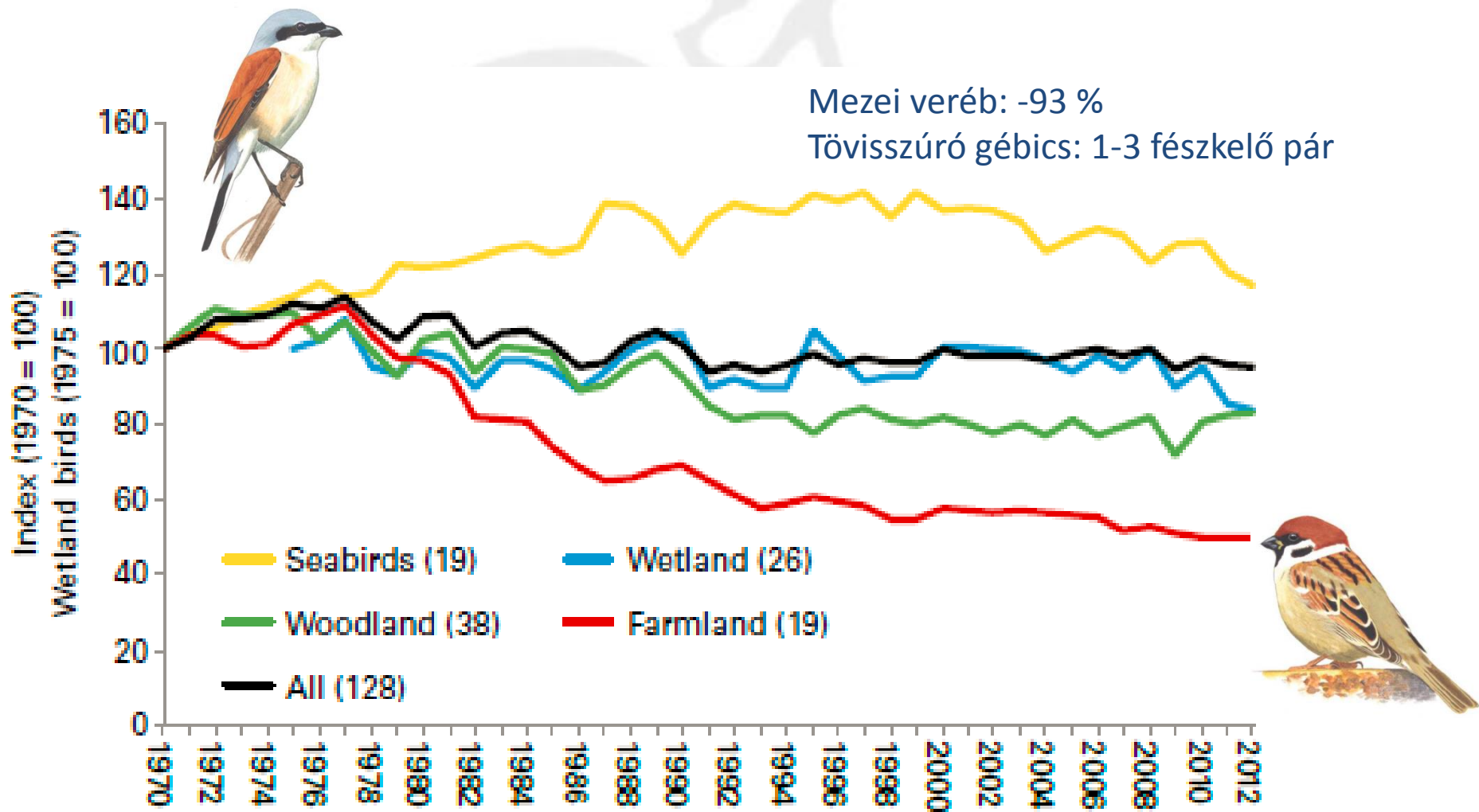
FALUGAZDÁSZOK KÉPZÉSE

AGRÁR-KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁS ÉS ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS TÁMOGATÁSA

A biológiai sokféleség csökkenése az agrárterületeken

Egy nyugati tagállam (UK) példáján

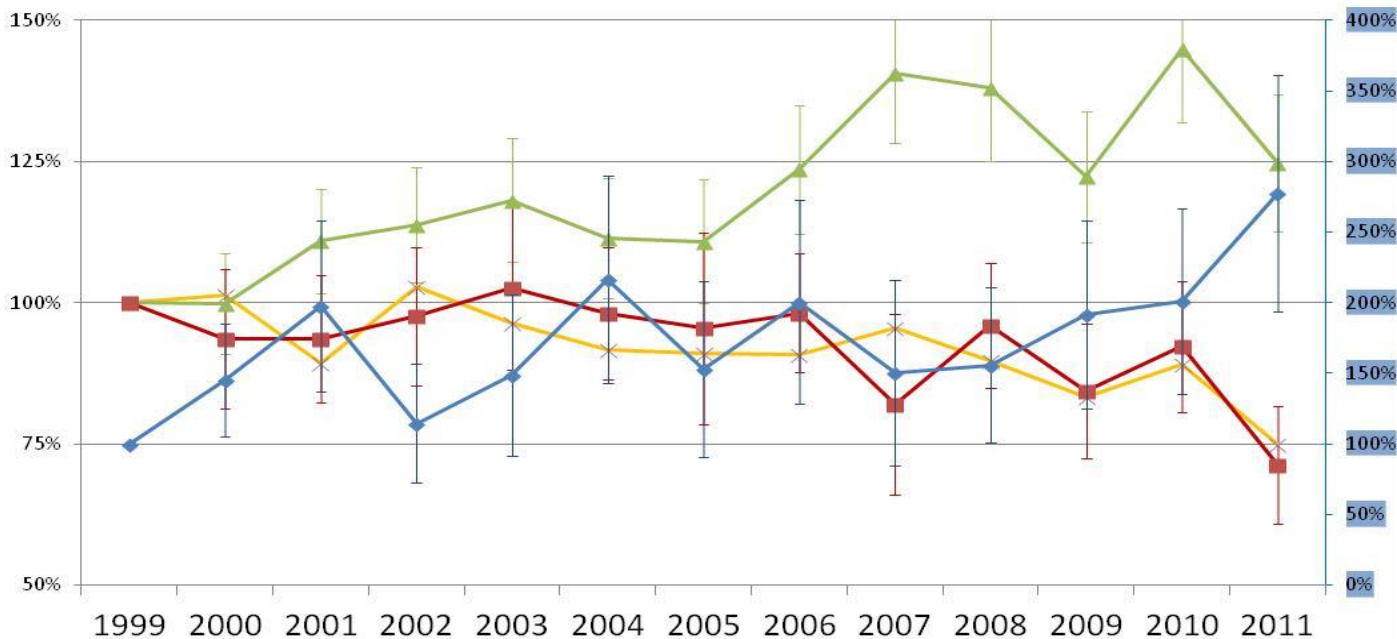
Forrás: RSPB, State of UK's birds

A biológiai sokféleség csökkenése az agrárterületeken

A hazai tapasztalatok – I.

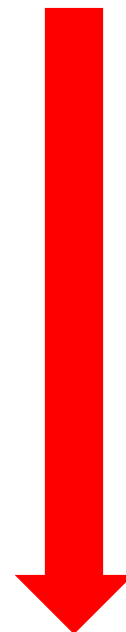
Különböző élőhelyeket használó fajok csoportjainak biodiverzitás index-i

—×— Vegyes élőhelyek (45 faj) —▲— Erdei élőhelyek (15 faj) —■— Agrár élőhelyek (32 faj) —◆— Vizes élőhelyek (7 faj)

Szép és mtsai, 2012

- 35 %

- A hazai adatok sem megnyugtatóak, az ún. FBI 35%-kal csökkent 2000. óta
- A madárállományok csökkenése a mezőgazdasági természeti sokféleség csökkenését jelzi

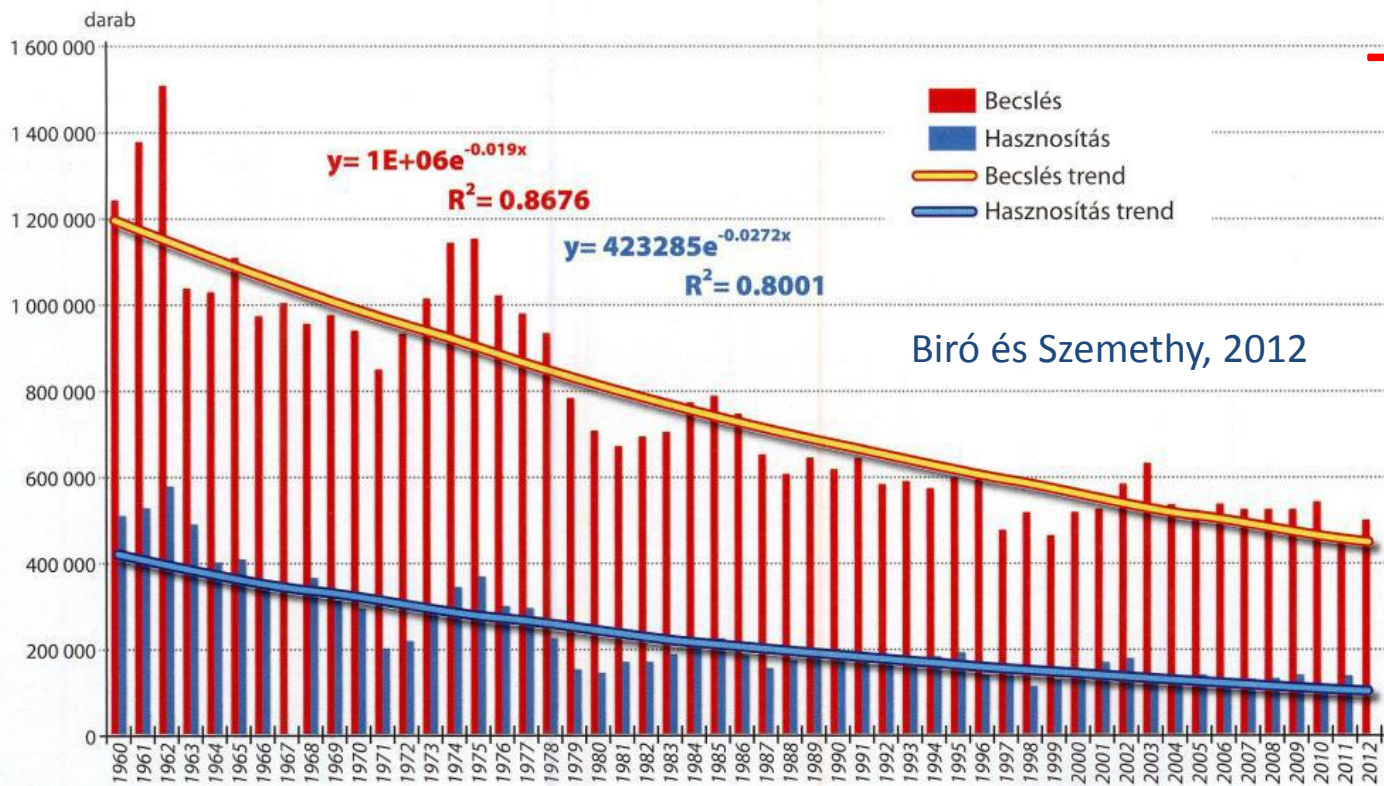
A természeti sokféleség leromlása közvetlenül kihat a mg-i művelés sikerességére:

Az élő rendszerek megújuló és ellenálló képessége csökken

A biológiai sokféleség csökkenése az agrárterületeken

A hazai tapasztalatok – II.

A mezei nyúl országos állományának és terítékének alakulása 1960 és 2012 között

- 75 %

A természeti sokféleség leromlása közvetlenül kihat a mg-i művelés sikerességére:
Talajbiodiverzitás csökken, beporzók eltűnnek

Az élő rendszerek megújuló és ellenálló képessége csökken

A mezőgazdasági biodiverzitás csökkenésének okai

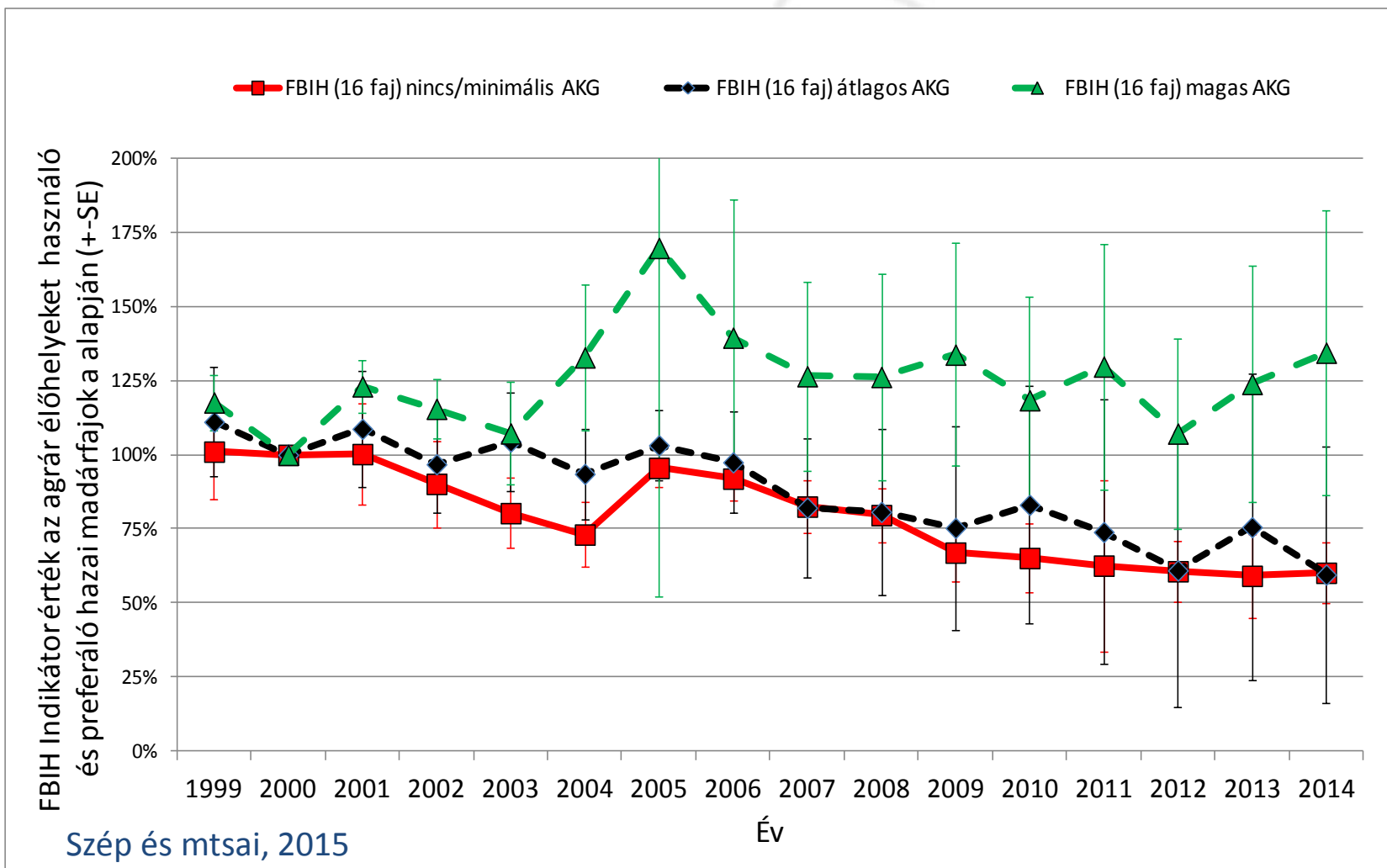
- **Intenzifikáció erősödése:**
  - növekvő mg-i input (műtrágya és növényvédőszer használat)
  - Technológia hatékonyságnövekedése (pl. betakarítás sebessége, fóliás bálázás)
- **Termesztett növénykultúrák körének szűkülése**
- **Általános élőhelyi átalakulás** (kevesebb gyep és szántó, több beépített terület és erdő)
- **Klíímaváltozás**
- **Szegély - élőhelyek eltűnése**
- Fel nem tárt tényezők – korábbi növényvédőszer használat (?)

Egyes tényezők **közvetlenül összefügghetnek a KAP kifizetésekkel is**, pl.:

- Erőltetett szántóföldi művelésben tartás (belvíz vagy talajhiba esetén is)
- Szegélyek, mezsgyék, útszélek, földutak, árokpartok kiszántása

ZÖLDÍTÉS?

Az célzott AKG kifizetések hatásosak lehetnek

Az AKG támogatott területeken a természeti sokféleség lassabban csökken
A célzott előírások hatásosak

A tanulmány a NÉBIH megbízásából készült.

Grafika: Kókay Sz.

A Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási kifizetései I.

- Horizontálisan elérhetőek a biodiverzitás-védelmi előírások
- Gazdaságilag is reális alternatíva lehet termőhelytől függően
- Szántóterületek választható előírásai:

Előírás	Kifizetés
A támogatásba vont teljes területen - az évelő szántóföldi kultúrák és vetett ugar kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha	22 EUR/ha
5-10% térmértékben legalább 6 méter szélességben kaszátlan sávok fenntartása	10 EUR/ha
Madárbarát kaszálás	5 EUR/ha
Növényvédőszer mentes tartós zöldugar/méhlegelő szegély fenntartása a bevitt terület legalább 25 %-án	11-22 EUR/ha
15 % szálás pillangós takarmánynövény, valamint legalább 5 % zöldugar tartása	80 EUR/ha

Maximálisan 139 EUR/ha igényelhető a természeti sokféleség megőrzésére

A Vidékfejlesztési Program agrár- környezetgazdálkodási kifizetései II.

- Gyepterületek választható előírásai:

Előírás	Kifizetés
A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni	16 EUR/ha
A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni	32 EUR/ha
Madárbarát kaszálás	5 EUR/ha
Kaszálás június 15. után végezhető	16 EUR/ha

Maximálisan 53 EUR/ha igényelhető a természeti sokféleség megőrzésére
Az előírások részben átfednek a Natura 2000 kompenzációs jogcím keretében
betartandó előírásokkal – Natura 2000 területen igényelni kell
a kompenzációt!

Miért érdemes a természetvédelmi vonatkozású előírásokat választani?

- A kérelmek értékelése során a környezeti pontérték 30 %-ot jelent
- Magasabb vállalatokhoz magasabb támogatási összeg társul
- A választható előírások közvetlen környezeti hozzáadott értéke hosszútávon megőrzi az érintett területek termelési potenciálját
- Javuló természeti állapot, gyarapodó apróvadállomány – vadgazdálkodási jelentőség
- Kapcsolódó támogatási lehetőségek: a nem termelő beruházások
  - Tartós zöldugar létesítése szántóterületeken (max. 400 EUR/ha)
  - Gyeptelepítés célterület (max. 400 EUR/ha)
  - Sövény telepítése mg-i táblák szegélyein (max. 400 EUR/100 fm)
  - Méhlegelő létesítése szántóterületeken (max. 400 EUR/ha)
- MTÉT-en MTÉT előírásorok felvétele javasolt

Minden segítség hasznos

Amit kérünk:

Az érdeklődők tájékoztatása a természeti sokféleség megőrzését segítő választható előírásokról

Amit nyújtunk:

- Tájékoztató anyagok
- Online elérés (www.natura.2000.hu)
- Eseti szaktanácsadás

Köszönöm a figyelmet!

További információ:

www.natura.2000.hu

www.mme.hu

www.parlagisas.hu

Ismerjék meg projektjeinket:

www.falcoproject.eu

www.rollerproject.eu

Az előadás és a tájékoztató anyagok Fenntartható természetvédelem a magyarországi Natura 2000 területeken - SH4/8" című, a Svájci Hozzájárulás finanszírozásában megvalósuló program, valamint a Parlagi sas védelme Magyarországon (LIFE10NAT/HU/019) LIFE+ projekt támogatásával készült.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss
Contribution**

Fenntartható
Természetvédelem
Magyarországi
Natura 2000 területeken

